

Capbreu del segle XVIII a l'Arxiu Històric de Tarragona

Santa Maria de Miralles

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Arxiu Històric de Tarragona. Rambla Vella, 30, 43003 Tarragona
Emplaçament: Arxiu Històric de Tarragona. Tarragona

Coordenades:

Latitud: 41.50066
Longitud: 1.52794
UTM Est (X): 377137
UTM Nord (Y): 4595383

Classificació

Número de fitxa: 08257 - 166
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia: Fons documental
Estil / època: Modern
Segle: XVIII
Any: 1761
Estat de conservació: Bo
Protecció: Física
Accés: Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat: Pública
Titular: Administración General del Estado (gestió: Generalitat de Catalunya)
Autoria de la fitxa: F. Xavier Menéndez
Data de registre de la fitxa: dv., 05/05/2017 - 02:00

Descripció

Capbreu realitzat els anys 1761-1762 sobre el terme de Santa Maria de Miralles del baró de dit lloc, Antoni de Magarola i Sentmenat, en nom del qual actua el seu fill Josep de Magarola i de Clariana, el qual a la vegada, delegà en la persona de Josep Bertran, pagès i familiar del Sant Ofici de Vila-seca la seva representació.

Es troba dins del Fons Notarial de Tarragona de l'escrivà Francesc Albinyana Cosidor, caixa 504, registre 594 de l'Arxiu Històric de Tarragona (AHT). La capbreu ocupa els folis 151 a 205. Sabem que l'anterior capbreu l'havia redactat el notari igualadí Bartomeu Costa el 1682 (exerceix la professió del 1675 al 1719), que es troba a l'ACA (fitxa 145).

La primera confessió del document, com és habitual, la fa l'ajuntament de Santa Maria, és a dir, els regidors, els quals afirmen posseir una botiga contiguous a les cases de la Masia de Jaume Vivó, un casal derruït al costat de la rectoria, un jornal de terra erma i 12 de campa al coll de les tres serres. Després segueixen les confessions de la resta de propietaris:

- Josep Alemany.
- Joan Alemany Domènech, pagès del mas de la Riera.
- Jaume Ferrer, pagès del mas Fontpugona. (Podria ser Fontfregona de La Llacuna)
- Miquel Gual pagès i Madrona Santacana, cònjuges i el seu fill Jaume, del mateix ofici.
- Andreu Palau, pagès.
- Francesca, vídua de Josep Sans, pagès de Miralles.
- Isidre i Francesc Soler del mas homònim.
- Gaspar Vives, pagès del mas Guitart i Rosa Albet, cònjuges.
- Josep Vivó, pagès del mas d'Almúnia.
- Col·legi de les Escoles Pies, d'Igualada.

Als dipòsits de l'Arxiu Històric de Tarragona també hi ha els llibres de la comptaduria d'Hipoteques de Montblanc a partir del 1768, any de la seva creació, que inclouen enregistraments d'escriptures de Bellprat, Santa Maria de Miralles i Santa Margarida de Montbui. El mateix centre conserva fragments dels fons de la comunitat de preveres de Santa Coloma de Queralt (1270-1760) i del senyoriu dels comtes de Queralt (1206-1612), aquest darrer repartit entre Barcelona (ACA, Biblioteca de Catalunya), Madrid (AHNM, secció clergat) i Montblanc (AHCMO) No cal dir que són abundants les referències de localitats de l'Anoia, la Segarra, la Conca i el Penedès.

Observacions:

Un capbreu és un document notarial on en època medieval i moderna s'anotava, en forma abreujada i en períodes cronològics espaiats, les confessions o reconeixements fets pels pagesos (emfiteutes o posseïdors del domini a canvi d'un cens anual; tenidors de remença o no; alouers o propietaris) als senyors directes, per tal de conservar memòria o prova dels seus drets dominicals.

La notícia de l'existència d'aquest document ha estat publicada per Josep Grau i Pujol però hi ha estat buidat ni estudiat a fons. El seu buidatge ha de facilitar informació sobre la transmissió de la propietat, amb anotacions de testaments, capítols matrimonials, compra-vendes, permutes, renunciacions, embargaments, establiments emfitèutics, etc. També es detallen els conreus, la superfície de les parcel·les, les càrregues de censos i delmes, els noms antics dels masos, etc. Pot ser útil per a la història agrària, la toponímia i la genealogia.

A través de la lectura de les confessions observem la percepció en el terme de Santa Maria de Miralles de censos per part d'altres institucions, com la sagristia de la capella del castell de Miralles, el priorat de la Llacuna i l'església de Foix.

Història

Les poblacions situades a la confluència de divisions civils o eclesiàstiques presenten certes dificultats per al seu estudi històric a causa de la dispersió de les fonts documentals. A la comarca de l'Anoia, Santa Maria de Miralles n'és un bon exemple. A l'època moderna el municipi depenia del partit de Montblanc (corregiment de Tarragona) i la parròquia al Bisbat de Barcelona; els seus habitants solien freqüentar els mercats de Santa Coloma de Queralt, Igualada o la Llacuna, on trobaven també els serveis del notari. Avui la documentació d'aquestes notaries és a Igualada, Tarragona i Barcelona, en arxius de la Generalitat o de l'Estat. A l'Arxiu Històric de Tarragona el fons notarial colomí s'inicia a finals del segle XIII i acaba el 1799.

Bibliografia

GRAU I PUJOL, JOSEP M.T., Notícia d'un capbreu de Santa Maria de Miralles de mitjans del segle XVIII a Tarragona. Revista Recull 8. Santa Coloma de Queralt. (2003) ps. 48-50

<http://www.carrutxa.cat/biblioteca/index.php?arxiu=fitxa&ide=136&origen...>